

Henki &

elämä

Jyväskylän seurakunnan lehti 22.8.2013 • numero 12

Pappia kyydissä

Työmies ja
miehen työ
Miesten illassa

► sivu 3

Sijainti
sisarussarjassa
selittää käytöstä

► sivu 6–7

Arki uuvutti,
seurakunnasta
löytyi apu

► sivu 10

Pääkirjoitus

Tarpeen mukaan

Syksyisin on tapana aloittaa kaikenlaista. Kesän mittaisen aurinkotankkauksen jälkeen kelpaa suunnata tarmonsaa uuteen harrastukseen, opiskeluun, kodin sisustukseen tai kuntoiluun. Näinhän meille lehdet kertovat.

Ajattelin itse olla aloittamatta mitään. Akkuja tuli kyllä ladattua, mutta en silti tunne juuri nyt tarvetta laittaa huushollia uusiksi (viihdyn riittävän hyvin nykyisessä), aloittaa opiskelua (töissäkin on tekemistä) tai etsiä uutta harrastusta (vanhoillekaan ei tahdo olla aikaa). Kuntoiluunkaan ei tarvitse etsiä uutta tarmoa, menen sillä vanhalla.

Sosiaalinen media puolestaan pursua luettelointia siitä, kuinka paljon on tullut marjastettua, sienestettyä, hillottua, mehustettua ja pakastettua. Minä en ole marjastanut, sienestänyt, mehustanut enkä pakastanut. Kerran tosin tunsin hetkellisesti vahvaa paloa lähteä keräämään vadelmia, mutta yhden estyneen ystävän antamat pakit sammuttivat palon.

Media patistaa meitä kaikenlaiseen vouhokukseen. Pitää suorittaa mielellään mitattavissa ja vertailtavissa olevia asioita, kuten juoksu kilometreineen, marjastaminen litroineen ja kodin sisustus ennen-jälkeen -kuvineen. Pitäisi sitä ja tätä, jotta kelpaisi, riittäisi ja olisi si hyvä. Eikä siinä mitään, uudistuminenkin on toki aika ajoittain hyväksi, mutta ei siihen ole tarvetta ellei ole tarvetta.

Henki & elämän uudistumiselle oli todellinen tarve. Lehti näytti hieman harmaalta ja sekavalta. Lehti viestii kuitenkin myös ulkoasuun, ei pelkällä sisällöllään. Suoraviivainen ajattelu saattaisi tehdä äkkinaisen johtopäätöksen, että koska seurakunnan lehti näyttää harmaalta ja sekavalta, seurakunta on harmaa ja sekava.

Kattia kanssa. Seurakunta on elävä, värikäs, inhimillinen ja reipas – ihan kaikkea sitä mitä ihmiset ovat. Sitä, mitä elämä on. Uudistunut *Henki & elämä* vastaa mielestäni paremmin seurakunnan nykytodellisuutta. Vanhan ulkoasun myötä voi haudata niitä luutuneita käsityksiä, joita seurakunnasta ja sen toiminnasta mahdollisesti itse kullakin oli. Seurakunta lehtineen elää tätä aikaa. Tässä ja nyt.

Marjo Rönnkvist päätoimittaja

Henki & elämä

Kannen kuva: Pastori Osmo Väätäisen kesäsununtaihin mahtuu messua, kastejuhlaa ja rippileiritavaroiden pakkaamista.

Kuva: Sami Saarenpää

Vastaava tuottaja Jaana Larsson (vas.) ja mainonnansuunnittelija Taina Ristikivi ovat mielisään siitä, että Henki & elämä osaa olla myös kriittinen ja tarkastella välillä huumorin kautta seurakunnan tekemisiä.

Uutisia hyvässä hengessä uudistetussa Henki & elämässä

MARJO RÖNNKVIST teksti
MEDIASEPÄT kuvat

Henki & elämä ilmestyi kesätoukuun jälkeen uuden näköisenä. Lehti on aiempaa värikkäämpi, raikkaampi ja selkeämpi.

Seurakunnan viestinnässä uudistusta ryhdyttiin pohtimaan jo viime vuoden puolella. Seurakuntalehden ulkoasu oli edellisen kerran päivitetty seurakuntien yhdistyessä, mutta silloinkin sitä viilattiin omin voimin. Nyt tekijäksi haluttiin ulkopuoliset ammattilaiset.

Tarjousten perusteella tekijäksi valittiin jyvaskyläläinen Mediasepät. Työhön tarttuivat mainonnansuunnittelijat **Taina Ristikivi** ja **Kirsi Pehkonen** sekä vastaava tuottaja **Jaana Larsson**.

Heidän mielestään lehden sisältö oli hyvä, mutta kiinnostavaa sisältöä kannatti graafisin keinoin korostaa aiempaa enemmän. Lehteä pidettiin toimituksessakin hieman sekavana, joten ulkoasun selkeyttämiselle oli tilausta.

– Uudessa ilmeessä haluttiin tuoda kuville enemmän voimaa ja tiivistää tekstiä, tehdä lukemista vielä helpommaksi, Larsson selittää.

Uudistuneen Henki & elämän tunnusväreiksi valikoituivat lime ja turkoosi. Ennen lopullista valintaa Mediasepät tehtiin useita testikierroksia ja hiomista jatkettiin vielä lehden toimituksenkin kanssa.

– Värimaailmasta haluttiin raikas ja moderni, enemmän sisällön henkinen. Värit ovat elämän värejä, met-

sän ja veden sävyjä, kaikille tuttuja. Halusimme puhaltua tuoreilla väreillä lisää fiilistä ja henkeä lehden sivuille, Taina Ristikivi kuvailee.

– Halusimme tuoda ilmapampaa otetta, isoja kuvia ja lukemista helpottavia graafisia elementtejä. Lehti viestii mielestämme nyt paremmin Jyvaskylän seurakunnan modernia tekemistä ja henkeä, hän jatkaa. Millainen urakka uudistus oli?

– Hieno urakka. Oli hauskaa tehdä innostuneen toimituksen kanssa töitä, saimme siitä itsekin lisäintoa. Toimitus pisti meitä pohtimaan syvällisemmin lehden asennetta ja lukemisesta syntyvää kokemusta, Larsson sanoo.

Anna palautetta ulkoasusta Facebookissa *Henki & elämä* sivuilla tai sähköpostilla jklrsk.tiedotus@evl.fi

Tapetilla

Kiinnittäkää turvavyöt, työpäivä alkaa

KAARINA HEISKANEN teksti ja kuva

Kuuluto sinäkin siihen ihmispopulaatioon, jolle matkalaukun pyörien rahina on kaunein ääni maailmassa, ja joka jättää parhaillaan haikeita jäähyväisiä kesälle ja lomalle?

Älä lannistu! Simuloi lomaa! Pakkaa allakka, kännykkä ja läppäri matkalaukkuun ja hinaa se työhön. Bussipysäkillä jututat muita mat-

kustajia huonoa englantia puhuen. – Onko teillä aina näin lämmintä/sateista/sumuista? Millaista täällä on talvella? Ai kamala miten kylmää, miten te kestätte? No teidän olette tiensä järjestyksessä kymmenen minuutin väliajoin. Varmista kuljettajalta, ehtiikö auto matkakäskeseen ennen junan lähtöä.

Lounastunnilla menet läheiseen ravintolaan ja kyselit paikallisia erikoisuksia.

– Ooh, ruisleipää mmm... syöttekö te tätä joka päivä? And then there is the karja... pirago or how do you say it?

Työpaikalla parin ensimmäisen viikon aikana joku työyhteisön jäsenistä pukeutuu jakkupukuun, ilmestyy avokonttorin keskikäytävälle valkoiset hansikkaat käsissään ja alkaa viittilöidä turvaohjeita.

– Ulko-ovet ovat teistä katsoen oikealla sekä salin perällä. Työpaikkamme on savuton ja matkapuhelinten käyttö on kiellettyä yhteisten palaverien aikana. Toivotan kaikille viihtyisää työpäivää.

Näillä ohjeilla syksy on jo pitkällä, kun sinä vielä kuvittelet olevasi jossain eksotiisissa paikassa.

Kiinnittäkää turvavyöt, nyt tämä taas alkaa!

Matkalaukun pyörien rahina ja matkakengien kopina – kuin musiikkia korville? Voit toki kuljettaa ne mukaasi työpäivääkin.

Ajassa

Haluan, että työ on kiinnostavaa ja että työ ja minä saamme toisiltamme jotakin. Minulla ei ole haaveita siitä mitä haluaisin tavoitella, vaan haaveeni on se, että saan ja jaksan tehdä työtä ja voin olla hyödyksi. Mikäli uralla pystyy etenemään tai tulee huumia uusia haasteita ja mahdollisuuksia, se on vain plussaa, sanoo Jan-Markus Holm.

Mielekäs työ pitää Jan-Markus Holmin elossa

Toimitusjohtaja Jan-Markus Holm vie työkseen suomalaista koulutus-tietotaitoa eri puolille maailmaa EduClusterin leivissä.

Hän puhuu Miesten illassa, jonka teema on Työmies ja miehen työ.

SIRPA KOIVISTO teksti
PETRI KANANEN kuva

Mistä puhut Miesten illassa?

Illan teema on ”Työmies ja miehen työ”. Tuon nykyisen työtehtävieni kautta kuvia siihen, mitä työ tarkoittaa nykyisin verrattuna ulkomaihin, erityisesti maihin, jonne teemme kauppaa. Toimimme arabien, latinojen ja aasialaisten kanssa.

Mitä työ sinulle merkitsee?

Työ on minulle – ja uskon että sukupolvelle – perusasia, välillä jopa koko elämä. Pyrin tasapainottamaan työtä, perhe-elämää ja harrastuksia. Työ pitää ”elossa”, sen täytyy olla mielekästä ja haasteellista.

Mitä mieltä olet sanonnasta ”työ on miehen mitta”?

Toteutan tätä lapsuudesta ja nuoruudesta tuttua ajatusta edelleen, kenties alitajuisestikin. Työt ovat muuttuneet radikaalisti, ja on syytä kysyä, mikä työ on nykyisin ”miehen mitta”. Työtä riittää aina, mutta sen on oltava kannattavaa sekä tekijälle että intressiryhmille.

Mikä oli ensimmäinen työpaikkasi?

Se oli **Niirasan Valtterin** mansikkafarmi, noin kymmenvuotiaana. Hommaa tehtiin – satoi tai paistoi. Opin, että työ ei ole välttämättä helppoa, ja että rahansa eteen on

tehtävä jotakin. Jos sovellat ja keksit niskejä, ne helpottavat työntekoa.

Olet paketoitunut suomalaista koulua vientituotteeksi. Miksi se on hyvä tuote?

Olen huomannut maailmalla, että yhteiskunnassamme on paljon arjen pieniä innovaatioita joita tekisi mielelläni siirtää toisiin maihin sormia napsauttamalla.

Erytystä on peruskoulujärjestelmä, jossa on ammennettavaa muille. Suomalainen koulu ei itsessään ole vientituote, vaan loistavat käytännöt, miten me koulua toteutamme. Käytänteet ovat soveltaen integroitavissa useiden maiden järjestelmien kehittämiseen. Koulutusliiketoiminnan suhteen Suomessa on valtiokortit käsissään: olemme neutraali, hyvämaineinen, osaava, asian-tunteva, puhdasluontoinen maa ja kansa, ja meidän kanssamme halutaan toimia. Toivon, että olemme sitä myös tulevaisuudessa.

Mitä lisäisiä suomalaisen koulun? Mitä ottaisit siitä pois?

Olen huolestunut opetushenkilöstön tietoyhteiskuntataitojen rajallisuudesta, jossa on tietenkin ikäpolvioeroja nuorempien opettajien eduksi. Lapset ja nuoret ovat eläneet vain tietovirtayhteiskunnassa kosketuksen kanssa. Vastaako opetus- ja haasteisiin ja menetelmiin?

Pois ottaisın kiusaamisen sekä pelon uudistaa opetussuunnitelmaa kunnolla.

Millaista työntekijää kunnioitat erityisesti?

Oma-aloitteista, itseensä uskova, idearikasta moniosaajaa, joka on kiinnostunut siitä, mitä tekee.

Minkä neuvon haluat antaa työttömäksi jääneelle?

Yt- uutisten suma tarkoittaa, että työttömiä tulee jatkuvasti enemmän. Toivoisin että jokainen työttömäksi jäänyt pystyisi säilyttämään itsetunnon ja ylpeyden omaan itseensä ja osaamisensa, ja jaksaa katsoa huomiseen, sekä jaksaa innostua uusista asioista, joista voisi tulla uusi ura, vaikkapa yrittäjänä.

Mikä on vapaaehtoistyön merkitys nyky-Suomessa?

Ilman vapaaehtoistyötä lasten ja nuorten toimintamahdollisuudet eivät olisi lainkaan sitä mitä ne ovat. Vapaaehtoistyö on eräs hyvinvointimme kulmakivistä. Niiden, joilla on mahdollisuus jaksaa ja tehdä, tulisi käyttää tuota mahdollisuutta toisten hyväksi. Se on heidän moraalinen velvollisuutensa.

Mitä sinulle tuo mieleen käsite luterilainen työamraali?

Asiat hoidetaan sovitusti, mielum-

min vähän paremminkin, eikä lallitella turhasta.

Minkä asian olet viimeksi oppinut? Olen oppinut espanjan kielen perusteet. Olen työkseni reissannut Latinalaisessa Amerikassa ja joutunut tilanteisiin, joissa kieli on tullut kynnnykseksi. Aion jatkaa opintoja.

Minkä Raamatun tapahtuman silminnäkiä olisit halunnut olla?

Alun perin fyysikkona haluaisin nähdä maailman (universumin) syntyhetken. Varsinaisena vastauksena nostan Viimeisen ehtoollisen eli pääsiäisaterian. Tapahtuma on alun loppu ja lopun alku. Olisi mahtavaa nähdä ja kuulla henkilöt ja puheet, joita tuossa hetkessä on käyty.

Keski-Suomen Miesten illa Työmies ja miehen työ Iltophallilla perjantaina 6.9. klo 18; tarjolla alkaa klo 17. Illassa puhuvat ministeri Lauri Ihalainen, toimitusjohtaja Jan-Markus Holm ja piispa Seppo Häkkinen. Musiikki At the Fathers Resting Room -yhte ja Virsi-veljet Muuramesta. Kolehti Katulähteyksen Kannustinprojektille ja Miesten illan järjestelyihin.

Lue koko haastattelu www.jyvaskylanseurakunta.fi

Yhteisvastuulla yli 62 000 euroa vanhusten avuksi

Jyvaskylän seurakunnassa Yhteisvastuukeräys tuotti 62 310 euroa. Tuotosta jää seurakuntaan kymmenen prosenttia. Sillä hankitaan vuodevaatepaketteja kotihoidon asiakkaile. Vuodevaatteet lahjoitetaan syksyn aikana, ja Jyvaskylän kaupungin kotihoito valitsee lahjoituksen saajat.

Tuotosta osa menee vanhusten tukemiseen Kambodzassa Kirkon Ulkomaanavun kautta. Suomessa keräysvaroilla käynnistyy Kirkkopalvelujen Kehittämiskeskus Tynnelän hallinnoima hanke, jonka tavoite on rakentaa lähiverkostoja. Niihin kuuluvat muun muassa kaupat, kioskit, taksinkuljettajat, apteekit – tahot, joiden kanssa yksin kotona asuvat ikäihmiset asioivat.

Kiitos kaikille eri tavoin Yhteisvastuukeräystä tukeneille ja erityisesti keräystä toteuttaneille. Vuoden 2014 keräyskohde on saattohoito.

Palveleva puhelin kouluttaa uusia päivystäjiä

Palveleva puhelin järjestää syksyllä uusien päivystäjien koulutuksen. Se koostuu viidestä koulutuspäivästä, tutustumisesta päiväystyöhön ja työhönjauksesta. Palveleva puhelin on kirkon auttava puhelin. Suurin osa puhelimeen vastaajista on vapaaehtoisia päivystäjiä.

Päivystäjä tarvitsee kuuntelemisen taitoa sekä kykyä itsenäiseen ja sitoutuneeseen työskentelyyn. Soittajan ei tarvitse esitellä itseään ja päivästäkin toimii nimettömänä. Keskustelut ovat luottamuksellisia, kertoo Palvelevan puhelimen toiminnanohjaaja **Jaana Ristonmaa**.

Yksinäisyys ja halu keskustella hengellisyydestä, elämänarvoista, kasvatuksesta ja perhe-elämästä saavat ihmiset soittamaan Palvelevaan puhelimeen.

Seurakuntien yhteisöverotulot supistuivat

Kirkon saamat verotulot supistuivat 2,8 prosenttia viime vuonna edellisvuoteen verrattuna. Verotulot olivat yhteensä 960 miljoonaa euroa. Kirkollisverotilityksiä kertyi 862 (+0,8 %) miljoonaa euroa. Seurakuntien osuus yhteisöveron tuotosta oli 98 miljoonaa euroa, jossa laskua on 26,3 prosenttia edellisvuodesta. Seurakunnille tilittiin kirkollisveroa keskimäärin 208 euroa jäsentä kohti.

Jyvaskylän seurakunnalla tilittiin vuonna 2012 kirkollisveroja 20,3 miljoonaa euroa eli 5,8 prosenttia edellisvuodesta enemmän. Kasvuun vaikuttaa kirkollisveroprosentin nosto (1,35:sta 1,45:een) vuonna 2012. Korotuksen laskennallinen vaikutus verotuloihin olisi ollut 7,4 %, mikä ei täysimääräisesti toteutunut. Yhteisöverojen määrä oli noin 1,9 miljoonaa euroa, missä on 27,3 prosenttia laskua edellisvuoteen verrattuna.

Kuluvan vuoden heinäkuun lopussa kirkollisveroja on tilittetty 1,4 prosenttia vähemmän verrattuna heinäkuuhun 2012. Yhteisöveroja on tilittetty 3,7 prosenttia enemmän edellisvuoteen verrattuna.

Jumalanpalvelusväki löysi ja kadotti Lahjajarjun kappelin

PETRI KANANEN
teksti ja kuva

Lohikosken kirkon jumalanpalvelukset pidetään nykyään Lahjajarjun kappelissa. Samaisessa paikassa järjestetään myös miesten Raamattupiiri. Kappeli on käytettävissä lisäksi muihin seurakunnan tilaisuuksiin.

Tilamuutos johtuu Lohikosken kirkon sisäilmaongelmista. Huomattava osa työntekijöistä on oirehtinut rakennuksessa, ja tämän vuoksi pitkäaikaista oleskelua rakennuksessa on neuvottu välttämään. Lohikosken kirkon tilajärjestelyt ovat voimassa toistaiseksi.

Lohikosken kirkon työntekijät ovat päässeet uusiin toimitiloihin. Toiminta kuitenkin jatkuu normaalisti Lohikosken kirkon vieressä sijaitsevan rivitalon kerhotilassa. Siellä kokoontuvat päiväkerhot, perhekerhot, ekavauvuryhmä, kaakaopyhäkoulu ja kouluikäisten kerhot. Eläkeläisten kerho kokoontuu Lohikosken päiväkeskuksessa.

Lahjajarjun kappelissa pidettiin ensimmäinen jumalanpalvelus heinäkuun viimeisenä sunnuntaina. Se koski väkeä kymmenittäin. Seuraavissa palveluksissa väkeä oli nuukasti. – Tila toimii hyvin. Uskon ja toivon, että jumalanpalveluksissa riittää taas väkeä, kunhan ihmiset oppivat uuden paikan, keskustan alue-seurakunnan aluekappalainen **Sepo Wuolio** sanoo.

Lahjajarjun kappelin alakerran kokoumistilassa voidaan järjestää myös kirkkokahveja. Ensimmäiset kirkkokahvit nautitaan messun jälkeen 25.8. klo 12. Samalla on mah-

Lahjajarjun kappelissa pidetään nykyään jumalanpalveluksia ja muita kirkollisia tilaisuuksia, koska Lohikosken kirkon käyttöä on rajoitettu sisäilmaongelmien vuoksi.

dollisuus tutustua Lahjajarjun kappelin tiloihin ja keskustella kappelin käytöstä ja mahdollisuuksista seurakuntatyössä.

Lahjajarjun kappeli sijaitsee Lahjajarjun hautausmaalla, entisesti

nimeltään Seppälänkankaan hautausmaalla, Laukaantien varrella. Kappelin pysäköinti on osoitteessa Ukoniementie 2. Palokan suunnasta autoilevien kannattaa pysäköidä osoitteessa Seppäläntie 41.

Ilmaisjakelusta tehty valitus seurakunnasta aiheeton

MARJO RÖNNKVIST teksti

Jyväskylän seurakunnan *Henki & elämä* -lehden jakelusta on valitettu Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen. Valituksen tehnyt jyväskyläläinen vastustaa seurakuntalehden osoitteetonta jakelua kaikkiin ilmaisjakelun sallineisiin talouksiin. Hän viittaa yksityiselämän suojaan sekä ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapauteen.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa valittajan vastapuolena on Suomen valtio, ei Jyväskylän seurakunta. Seurakunta antaa kuitenkin Kirkkohallituksen pyynnöstä asiasta lausunnon, joka puolestaan toimii

lausunnon antajana ulkoasiainministeriölle.

Jyväskylän seurakunta viittaa lausunnon muun muassa sananvapauteen sekä seurakunnan uskonnonvapauteen perustuviin oikeuksiin. Koska Suomessa on vakiintunut käytäntö, ettei mainoksia ja ilmaisjakelua jaeta niihin talouksiin, jotka ovat sen kieltäneet, seurakunta pitää tätä riittävänä keinona suojautua ei-toivotulta viestinnältä.

Jyväskylän seurakunta pitää lausunnon valitusta ilmeisen perusteettomana, ja sen vuoksi se seurakunnan mielestä pitäisi jättää ottamatta tutkittavaksi.

Sankarihautausmaan kunnostaminen etenee

PETRI KANANEN teksti

Sankarihautausmaan peruskunnostus etenee. Keväällä perustettu työryhmä on tehnyt yhteenvedon, jossa tarkastellaan alueen kunnostusta. Yhteenvedossa todetaan, että sankarihautausmaa on kokonaistaideteos. Alueen käytettävyyttä olisi parempi, jos siellä olisi kokouksetilaa juhlatilaisuuksiin.

Vanhalla hautausmaan sankarihautausmaalla pitää tehdä teknistä kunnostusta – esimerkiksi rakennelmien perustuksia parantaa ja uusia. Myös muistomerkin pintavaurioiden kunnostus vaatii vielä selvityksiä.

Hautausmaiden tarkastajat ovat useina vuosina kiinnittäneet huomiota sankarihautausmaiden kuntoon

ja todenneet, että sankarihautausmaan kunnostus olisi mahdollista toteuttaa Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlahankkeena niin, että se on edustusmaailmassa ja valmis vuonna 2017.

Sankarihautojen kunnostus on sijoitettu kiinteistö- ja hautausmaiden investointisuunnitelmassa vuosille 2018–19. Hautausmaiden tarkastajien ehdottama aikataulu vaatisi hankkeen varhentamista ja suunnittelemisen käynnistämistä jo ensi vuonna.

Jyväskylän Vanhalla hautausmaalla sijaitseva sankarihautausmaahan kunnostus vaatii vielä selvityksiä. Sankarihautausmaalle on haudattu 465 kaatunutta tai myöhemmin menehtynyttä sankarivainajaa.

Korpilahden kirkossa on paljon seurakuntalaisten lahjoittamia esineitä. Erikoisuutena ovat kolme mesukasukkaa, jotka on saatu lahjoituksina Saukonpään suvulta useamman sukupolven ajalta, projektitutkija Saana Tammisto kertoo. Vihreän kasukan on lahjoittanut Henrik Saukonpään muistoksi hänen tyttärensä vuonna 1987.

Kirkolliset esineet kertovat värikkäitä tarinoita

Mitä kasukat kertovat kirkollisen muodin muuttumisesta? Mikä käyttötarkoitus on batmanviitaksikin kutsutulla papin kapalla? Kirkollisen esineistön kartoitus ei ole vain esineiden luettelointia, vaan se kertoo myös tavoista, perinteistä ja historiasta.

SIRPA KOIVISTO
teksti ja kuva

Jyväskylän yliopiston projektitutkija **Saana Tammisto** on aina pitänyt tarinoita. Taidehistorian opintojen alkuvaiheessa kiinnostus suuntautui aika pian kirkkotaitteeseen ja arkkitehtuuriin, ja kun opinnot jatkuivat myöhemmin vielä teologisessa tiedekunnassa Joensuussa, oli luontevaa, että Tammisto päätyi tekemään myös kirkollisen esineistön kartoituksia.

– Minusta on kiinnostavaa, miten esineisiin liittyvät tarinat linkittyvät tähän päivään.

Seurakunnilla on lakisääteinen velvollisuus huolehtia kulttuuriperinnöstä. Esineistön inventointi ei ole pelkästään esineiden luettelointia, vaan se on myös historian tutkimusta

ja kulttuuriperinnön vaalimista. Esineistön paneudutaan muun muassa haastattelujen ja arkistojen avulla. – Vanhin esineellinen kulttuuriperintöme on seurakuntien hallussa ja hoidossa. Kulttuuriperinnöstä huolehtiminen ei ole vain velvoite, vaan rikkaus, josta seurakunnat voivat ammentaa enemmän, Tammisto kertoo.

– Inventointeja ei tehdä esineiden itsensä takia, vaan niihin sisältyvien tarinoiden ja yhteisen perinnön vuoksi.

Jyväskylän seurakunnassa kirkollisen esineistön kartoitus on tehty kaikissa aluseurakunnissa. Inventointi aloitettiin Jyväskylän kaupunkiseurakunnassa 2004 ja tämän vuoden alkuvuolella saatiin päätökseen Kuokkalan kirkon ja Korpilahden aluseurakunnan täydennysinventointi. Kartoitus ei kuitenkaan pääty

sihen, vaan esineistön ajan tasalla pitäminen vaatii jatkuvaa kartoittamista muun muassa uusien hankintojen myötä.

” Kuinka moni enää tietää, mihin surusauvoja käytettiin?

Kirkollisen esineistön arvoa ei mitata pelkästään rahan tai käyttöarvonsa vuoksi. Esineillä on myös kulttuurihistoriallista, taiteellista, hengellistä ja yhteisöllistä arvoa. Esineet kertovat tavoista, perinteistä, paikallisesta ja kansallisesta historiasta. Ilman kartoitusta vanhojen, jo pois käytöstä jääneiden esineiden käyttötarkoitusta olisi vaikea ymmärtää.

– Kuinka moni enää tietää, mihin esimerkiksi surusauvoja käytettiin tai milloin batmanviitaksikin kutsuttu musta papin kappi jäi käytöstä.

Jyväskylän kirkkoissa esineistö on hyvin erilaista. – Kuinka moni enää tietää, mihin esimerkiksi surusauvoja käytettiin tai milloin batmanviitaksikin kutsuttu musta papin kappi jäi käytöstä. – Esimerkiksi Säynätalon kirkon esineet ovat uniikkeja taideteoksia, jotka on suunniteltu osaksi kokonaisuutta, kun taas uudemmista kirkkoissa on kirkon hankintakeskuksen kautta hankittua, teollisesti valmistettua esineistöä. Esineiden kulttuurihistoriallinen arvo ei kuitenkaan määräydy suoraan esineen iän tai valmistustavan perusteella, Tammisto huomauttaa.

Kirkkojen vanhimmat esineet ovat peräisin 1700-luvulta. Sitä vanhempi esineistöä ei Jyväskylän kirkkoissa ole. Omat tarinansa liittyvät lahjoituksina saatuihin esineisiin ja teks-

Lahjoituksia monessa sukupolvessa

SIRPA KOIVISTO teksti

Korpilahden kirkossa on paljon esineitä ja tekstiilejä, joita paikalliset yhteisöt ja seurakuntalaiset ovat halunneet lahjoittaa kirkkoon. Kirkkoon on haluttu muistaa jopa sukupolvien ajan.

Saukonpään suku on lahjoittanut Korpilahden kirkkoon kolme messukasukkaa, joista ensimmäinen on vuodelta 1939. **Elfrid Öhman** lahjoitti punaisen kasukan puolisonsa tohtori **K. H. Öhmanin** muistoksi. Viimeisin lahjoitus on vuodelta 1987. Vihreän kasukan on **Henrik Saukonpään** muistoksi lahjoittanut hänen tyttärensä. Musta kalkkiliina 1800-luvun lopulta on mahdollisesti ensimmäinen Öhmanin ja Saukonpään sukuun liittyvä lahja kirkolle.

– Kasukat ovat olleet arvokkaita lahjoituksia kirkolle. Ne osoittavat, miten tärkeä oma seurakunta on ollut pitäjäläisille, **Saana Tammisto** kertoo.

Kasukat kertovat paikallisesta kulttuurista, historiasta, käsitöperinteestä ja myös kirkkoketjujen muuttumisesta muodin mukana.

– Sametikasukka on ollut kapea, mutta painava ja koristeellinen, kun taas 1950-luvulla kasukat muuttivat leveiksi ja pitkiksi. 80-luvulla kasukoista tuli kevyempiä ja käytännöllisempiä.

Hengissä

Luuk. 10: 25-37

»Eräs mies oli matkalla Jerusalemissa Jerikoon, kun rosvojoukko yllätti hänet. Rosvot veivät häneltä vaatteetkin päältä ja pieksivät hänet verille. Sitten he jättivät hänet henkivieteriin. Samaa tietä sattui tulemaan pappi, mutta miehen nähdessään hän väisti ja meni ohi. Samoin teki paikalle osunut leeviläinen: kun hän näki miehen, hänkin väisti ja meni ohi. Samaa tietä kulki muuan samarialainen. Kun hän näki miehen, hänen tuli tätä sääli. Hän meni miehen luo, valeli tämän haavoihin öljyä ja viiniä ja sitoi ne. Hän meni miehen juhtansa selkään, vei hänet majataloon ja piti hänestä huolta. Seuraavana aamuna hän otti kukkarostaan kaksi denaaria, antoi ne majatalon isännälle ja sanoi: 'Hoida häntä. Jos sinulle koituu enemmän kuluja, minä korvaan ne, kun tulet takaisin.' Kuka näistä kolmesta mielestäsi oli ryöstetyn miehen lähimmäinen?»

Lainopettaja vastasi: »Se, joka osoitti hänelle laupeutta.» Jeesus sanoi: »Mene ja tee sinä samoin.»

Sori, kiire, en ehi nyt auttaa

Jos muuttatit vertauksen tähän päivään, mihin ympäristöön sijoittaisit sen ja millaiset henkilöt loisit siihen?

Raamatun vertauksen tie Jerusalemissa Jerikoon oli vaarallinen, ryöstetty ja tulehusten uhka oli todellinen. Erilaiset ihmiset kulkivat sitä harvakseltaan. Kertomuksessa ryöstetty saa avun yllättävältä taholta. Tänä päivänä kertomus voisi mennä vaikka näin:

Kaupungin oisella kadulla kulkee harvakseltaan ihmisiä. Kadulla kulkeminen pelottaa. Satunnainen kulkija ryöstetään ja hakataan henkivieteriin ja jätetään maahan makaamaan.

Ohi kulkee monenlaista väkeä, heillä on kiire, ei jaksaa auttaa, ei uskalla pysähtyä, kyllä poliisi kohtaa ajaa ohi ja auttaa. Paikalle tulee kuitenkin nuori. Töitä ei ole, koulupaikka jäi saamatta, kotiin-kaan ei voi mennä. Hän pysähtyy, näkee kaverin, joka tarvitsee apua. Ei kysele kuka olet, mistä tulet. Kaveri tarvitsee apua, siis autetaan.

Kuka tämän kertomuksen henkilöistä olisit halunnut olla?

Toki haluaisin olla hän, joka pysähtyi ja auttoi. Haluaisin, että

minullakin olisi silmät ja sydän, jotka näkevät ja tuntevat toisen ihmisen hädän ja avun tarpeen. Haluaisin, että minullakin olisi aikaa ja halua pysähtyä, jäädä vierelle ja auttaa, myös vierasta, outoa ja tuntematonta ihmistä.

Entä jos olisit se pahoinpidelty avun tarvitsija? Jos hän onkin kertomuksen keskiste, niin mitä hän meille opettaa?

Jokainen ihminen on Jumalan luoma. Jokainen meistä on avun, huolenpidon ja Jumalan rakkauden arvoinen. Jumala yllättää toisinaan. Hänen apuansa voi tulla yllättävällä tavalla ja yllättävältä taholta.

Miksi Jeesuksen vertauksessa pappi ohittivat avun tarvitsijan ja juutalaisen halveksimaan kansan kuluva auttoi?

Olikohan heilläkin kiire niin kuin meillä tämän päivän pappeilla usein tahtoo olla? Tai sitten juutalaisen lain ja tradition hyvin tuntevina he tiesivät, että vain juutalainen on "oikea" lähimmäinen, sellainen, jota pitää auttaa.

Mutta maassa makaava mies oli alaston eikä kyennyt puhumaan. Pappi ja leeviläinen eivät

voineet olla varmoja, oliko hän juutalainen vai kenties pakana tai samarialainen. Miehen ohi saattoi mennä lakia rikkomatta.

Pappeja sitoivat myös tiukat puhtaussäännökset. Jos tuo maassa makaava mies olikin jo kuollut? Pappi saastuisi, jos hän koskisi kuolleeseen.

Toisaalta leeviläinen, joka tuli papin jälkeen, ehkä näki jo kauempaa, ettei pappikaan auttanut. Siispä hänenkään ei tarvitsisi auttaa. Lain noudattaminen oli heille tärkeämpää ja ehkä myös helpompaa kuin lähimmäisen auttaminen.

Samarialainenkaan ei voinut tietää kuka mies oli, mutta hän näki maassa apua tarvitsevan lähimmäisen.

Ehkä häntä oli itseään joku joskus auttanut, ehkä hän oli kokenut mitä on olla yksin, halveksittu ja syrjitty. Siksi hän halusi auttaa.

Mikä sinua puhuttelee eniten tässä raamatunkohdassa, joka on Jeesuksen kertoma vertaus? Jumalan rakkaus on ehdoton. Jumalan rakkaus ei tunne rajoja.

Lähimmäisen sunnuntain 25.8. viittomakielinen messu Säynätalossa. Saarna kurojen pappi Marja Saukonen. Messu alkoi klo 17. Ei puhutulkusta. Kuvassa Marja Saukonen viittoaa sanan "lähimmäinen".

Jumalalle ei ole hyviä ja pahoja ihmisiä. Me kaikki olemme hänen rakkaita lapsiaan – ei vain ystäväni ja läheiseni – vaan myös hän, joka on tullut toisesta maasta, hän, jolla on eri uskonto kuin minulla tai hän, jonka elämäntapa on erilainen.

Me olemme toistemme lähimmäisiä. Niin kuin tiedämme, lähimmäisen rakastaminen ei ole aina helppo tehtävä.

Onneksi saamme luottaa Jeesuksen omaan lupaukseen tässä asiassa: "Ja katso, minä olen teidän kansanne kaikki päivät maailman loppuun asti." (Matt. 28:20)

Kysymyksiä ilman valmiita vastauksia

Käyköhän Jeesus myös muilla planeetoilla? Ja toistuvatko vierailut, kun maailmankaikkeus kutistuu rusinan kokoiseksi, lojahtaa taas avaruuteen ja kasautuu ziljooniksi elämää kehittäviksi möykyiksi? Ovato Jumalan mielestä Maasta valovuosien päässä olevat kolmisilmäiset olennot kypsiä sanelle? Onko elottomilla kiviplaneetoilla, kuten Neptunuksella, tylsää?

Ilmestyiköhän Jumala kertaakaan jääkauden jälkeen nykyisen Suomen paikalla asuneille karvataljoissaan kulkeville ihmisille? Jos ilmestyi, niin innostuiko kukaan täällä sanomasta? Vai katsoiko Herra alkusuomalaiset turhan alkeellisiksi eikä viitsinyt levittää sanaansa kovin pontevasti?

Mistä muuten voi tietää, että Raamattuun on päättynyt likimain oikeat kirjat ja tekstit? Kuinka monta Jeesuksen ihmetekoa on jäänyt kirjaamatta ylös tai kirjoitusta tuhottu? Miten samasta teoksesta riittää niin tuhattoman paljon erilaisia tulkintoja? Huojentuisimmeko yhdestä totuudesta? Vai onko totuuden etsiminen kuitenkin Se juttu?

Puhuvatko eri uskontojen edustajat sittenkin samasta jumalasta? Onko se yksi sama ottanut meihin kontaktia, mutta omiin kulttuureihimme sidottuina olemme valinneet sisällöt tarkoituksiimme sopiviksi? Ovato maailman uskonnot sittenkin vain vuosituhsien sitten aloitettu Rikkimäinen puhelin -leikki, jossa eri maanosien haarautunut viesti muuttuu jatkuvasti?

Entä jos Jeesus olikin pieni ja pyölevä kaljupää, eikä seläinen hontelo takkutukka, kuten kuvataiteissa annetaan ymmärtää? Kärsikö hän unettomuudesta tai ientulehduksesta? Suuttuiko koskaan turhasta tai oliko muuten vain aamuäreä? Tai ottiko edes kerran viiniä enemmän kuin jano vaati? Mistä Jeesus sai rahat elämiseensä?

Olikohan Joosefille ja Marialle kauhea pettymys, kun heidän tunnetuin poikansa oli fyysisen työnteon sijaan kiinnostunut enemmän puhumisesta? Tuntuiko isästä, että poika karttoi puusepän töitä? Pysyikö äiti poikaansa loiventamaan sanojaan, ihan vain siksi, ettei nuorukainen joutuisi vaikeuksiin?

Petri Kananen
tiedottaja
Jyväskylän seurakunta

Esikoinen saa joskus liikaakin vastuuta kantaakseen ja oppii elämään sääntillistä elämää. Keskimmäiset kertovat, että ovat oppineet itsenäisiksi ristiriitojen sovittelijoiksi. Kuopukset astelevat usein omia teitään kapinallisen kengissä. Viisaat kasvattajat tasoittavat lastensa syntymäjärjestyksen tuomia eroja.

SEN SEITSEMÄN SISARUSTA

Esikoinen on vastuuntuntoinen. Keskimmäiset ovat diplomaatteja. Kuopus on huoleton. Ainokainen kaihtaa isoja porukoita. Asema sisarusparvessa vaikuttaa ihmissuhteissa ja työelämässä.

KAARINA HEISKANEN
teksti ja kuvat

Tieto siitä, mihin kohtaan sisarusarjaa joku on syntynyt, auttaa arvioimaan ja ymmärtämään hänen käyttäytymistään ja ajattelutapaansa, väittää psykologi **Linda Blair**. Hän on kirjoittanut kirjan *Esikoinen, keskimmäinen vai kuopus*.

Esikoinen syntyy ”harjoittelukapaleeksi” ja silmäteräksi vanhemmuutta opetteleville ensikertalaisille. Hän aloittaa elämänsä aikuisten seurassa. Hän kunnioittaa auktoriteetteja ja haluaa pitää langat käsissään. Esikoinen huolehtii pienemistä sisarusista, ja aikuisena hän organisoi ja ottaa vastuuta.

Seuraavat lapset pääsevät helpommalla. Heistä tulee sosiaalisesti taitavia, sillä heidän on nähtävä vai-va kiinnittäkseen vanhempiensa huomion. He sovittelevat riitoja ja tekevät aikuisina kompromisseja,

joissa antavat eniten periksi. He ha-keutuvat ammatteihin, joissa voi auttaa.

Kuopus on pitkään ”vauva”, joka saa puutteensa anteeksi kevyemmin kuin muut. Hän on usein riippuvai-

Viisaat kasvattaja ei vertaile lapsia.

nen toisista eikä kasva itsenäiseksi vastuunottajaksi. Hän on usein ulospäin suuntautunut seurueen naurataja; siten hän oppi saamaan vanhempiensa huomion lapsena. Hän on myös riskejä ottava kapinallinen, joka pistää vanhempiensa lujille.

Ainoat lapset ovat tottuneet olemaan yksin, joten he eivät kärsi yksinäisyyden tunteesta niin kuin

isossa pesueessa kasvaneet. He valitsevat itsenäisen työn, eikä heillä ole tarvetta kilpailla tai verrata suorituksiaan toisten saavutuksiin.

Se teoriasta. Perheneuvoja **Pasi Lampinen** Perheasiain neuvottelu-keskuksesta varoittaa luokittelemasta ja yksinkertaistamasta liikaa.

– Voi alkaa nähdä kumppanissaan syntymäjärjestyksen tuomia epäedullisia piirteitä siinäkin, missä niitä ei ole.

– Syntymäjärjestyksen ja sen vaikutusten tietäminen voi toki auttaa ymmärtämään toisen käyttäytymistä. Samoin kannattaa tarkkailla omaa käyttäytymistään ja punnita, miten asema lapsuusperheen sisarusarjassa vaikuttaa vielä aikuisenakin.

Lampinen on huomannut, että varsinkin isojen sisarusarjojen vanhimmat lapset joutuvat kantamaan vastuuta enemmän kuin muut ja tuntevat sen liian raskaana taakkana

– moni harmittelee, että huoleton lapsuus jäi elämästä.

Perheasiain neuvottelukeskukseen työntekijät käyttävät asiakasohjauksissa työvälineenä sukupuuta, jonka oksille asiakkaat merkitsevät sukunsa henkilöitä. Samalla he pohtivat lapsuudenkodin perintöä sekä asemaansa sisarusarjassa.

– Me kuljetamme lapsuuden perheestä asioita enemmän kuin tajuammekaan. On tärkeä pohtia mitä oma kasvustausta, vaikka nyt esikoisuus, merkitsee minulle, parisuhteelle ja tavalleni ottaa vastuuta, Lampinen opastaa.

– Kannattaa punnita, mitä kodinperintöä haluaa siirtää eteenpäin ja mitkä asiat on viisasta käsitellä läpi – ja jättää taakse.

– Kenelläkään ei ole ollut täydellisiä vanhempia, emme ole täydellisiä puolisoita emmekä kasvattajia. Virheitä saa tehdä, virheitä nyt oppia – ja armo ja anteeksiantaminen kantavat meitä ihmissuhteissakin.

Viisaat kasvattajat tasoittavat syntymäjärjestyksen tuomia etuja ja haittoja muun muassa pidättäytymällä lasten vertailusta.

– Jokainen lapsi toivoo, että tulisi

Vertailu ja kilpailu eivät tee hyvää sisarusten välille, huomauttaa perheneuvoja Pasi Lampinen Jyväskylän seurakunnan perheasiain neuvottelukeskuksesta.

nähdyksi ja rakastetuksi omana itse-äänä eikä suoritusten kautta.

Esimerkiksi maalla esikoisesta on odotettu tilanpitäjää – ja jos kukaan ei siihen työhön ryhdy, sanaton odotus voi langeta kuopuksen ylle. Joskus vanhemmat saattavat jopa lausua ääneen, että ovat ”tehneet kuopuksen hoitajakseen – tekopalkaksi”.

– Jokainen lapsi tulisi hyväksyä sel-

laisena kuin hän on, eikä häneen pidä lastata odotuksia syntymäjärjestyksen takia. – Ketään lasta ei pidä myöskään korottaa uskoton asemaan. Aikuisten parisuhde on aikuisten asia, lapsille ei saa kasata vääriä vastuuta.

Esikoinen, keskimmäinen vai kuopus? Miten syntymäjärjestys ohjaa elämää. Linda Blair. Minerva 2012.

Suu puhtaaksi, esikoinen, keskimmäinen ja kuopus!

Henki & elämä -lehden lukijat lähettivät tapauskertomuksia Facebook-sivun kautta.

Esikoisena minulle on annettu vastuuta, ja olen sitä kantanut. Kuulin alakoulun kouluavustajalta, ettei hän ollut tavannut minua itsenäisempää lasta. Vanhempani erosivat, kun olin kuusivuotias. Taidan olla suorittajatyyppejä. Kun äiti sairastui, olin itsehoitettuna edunvalvoja. Autan silloinkin, kun pitäisi pysyä takavasemmalla. Taidan olla myös vähän päämäärityyppejä.

Myös mieheni on esikoinen, joka on aina halunnut pärjätä omillaan. Hän oli viisi ja puoli vuotta, kun hänen äitinsä kuoli. Kaksi esikoista pärjää yhdessä, sillä kumpikin on suhteellisen itsenäinen ihminen. Olen tarkkana siitä, ettei oma esikoinen joudu kantamaan tarpeettoman paljon vastuuta.

Esikoiselle vanhemmat sanoivat aina, että tee sitä ja tee tätä, kun olet vanhin. Minun piti huolehtia pikkusiskosta. Vältin tätä omien lasten kohdalla. Esikoisena jäi osa normaalia lapsuutta elämästä. Joskus olisi ollut kiva olla ilman vastuuta.

Esikoiselta jäi osa normaalia lapsuutta elämästä.

Olen toiseksi vanhin ja minulla on viisi nuorempaa sisarusta. Olen lukenut, että toinen lapsista ottaa vanhimman roolin, jos se vanhin on paljon pois kotoa. Olen siis kuten vanhin ja kuten toinen lapsi.

Keskimmäiset osaavat ratkaista ristiriitoja. Kutsun kaikki koolle ja sovittelemme sisarusten ja vanhempien ristiriitoja. Työssä organisoin ja sovittelemme.

Omista lapsista esikoinen kaipa- johtotehtäviä ja ja haasteita. Keskimmäinen sovittelee kavereiden riitoja ja haluaa yhden tai kaksi hyvää ystävää, ei hovia. Kuopus on taitava käsitteään ja tahtoo keskipesteeksi. Hän toimii monienikäisten kanssa tekemällä käytännönläheisiä hommia.

Olen keskimmäinen, kahden pojan välissä oleva tyttö. Olen kokenut olevani Leelia ja olkapää. Esikoinen ja kuopus saavat haluamansa ja heidän ei tarvitse tehdä kotitöitä. Jouduin tekemään liikaa toisten puolesta ja olemaan Se Kiltti Hiljainen Tyttö. Leeliana olen liittynyt aikuisuuteen, kun yksi ja toinen on kertonut murheitaan. Ehkä olen niin hiljainen, että olen hyvä kuuntelija.

Keskimmäinen ja huolehtija jo lapsena.

Seitsensisarusten perheen keskimmäisenä pääsin luultavasti helpolla, kun isommat olivat raivanneet tietä, eikä minua vahdittu niin kuin kuopusta. Olin itsenäinen, ja minuun luotettiin. Tulen toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Sovittelevia tehtäviä on työssä tullut vastaan. Mutta kuuluko keskimmäisen rooliin myös ulkopuolisuutta?

Voit käydä kommentoimassa juttua tai jatkamassa keskustelua Henki & elämä Facebook-sivulla.

Keskimmäisenä olen ollut huolehtija jo lapsesta, ja se on jatkunut läpi elämän. Meitä oli kolme, ja ne kaksi muuta olivat poikia.

Minä kuopuksena luistelin sieltä, mistä aita oli matalin. Perheemme esikoinen oli vastuunottaja ja miellyttävä. Aikuisena asia on korjaantunut, luulen.

Kapinoin paljon voimakkaammin kotona. Omista lapsistani kuopus on vastuullinen ja miellyttämishaluinen. Keskimmäinen tahtoo keskipesteeksi, on luova ja kekseliäs. Esikoinen huomaa omat tarpeensa ja luottaa huolettomasti muiden täyttävän ne.

Keskipesteeksi joutuminen on ollut kaikkea muuta kuin mukavaa. Vanhemman sisaren kateus kuopusta kohtaan on inhottavaa. Sain kaiken huomion ja esikoinen jäi varjoon. Sisko hoiti minua, kun vanhemmat oli toissa. Roolit ja vallankäyttö menivät sekaisin.

Vanhempien pitäisi hillitä sisaruskateutta, sillä se voi jopa tuhoata nuoremman elämän. Emme ole väleissä nykyään.

Olen kuopus seitsensisarussa perheessä. Luova ja kekseliäs olen, mutta keskipesteessä oloa kaihdan. Lapsena sisaruskeskustelut olivat siitä, että kuopuksena minua lellittäisiin.

Koetellin rajoja. Tein ja teen aikuisena valintoja, jotka ovat epäsovinnaisia tai odotusten vastaisia. Olen yllättänyt vanhempanikin useasti. Lapsena oli joskus rasittavaa olla ”sen ja sen pikkusisko”, kun olisin halunnut olla Minä. Vanhempien sisarussten joukossa on tuki ja turva – se joukko ihmisiä pysyy mukana elämän loppuun saakka.

Oli rasittavaa olla aina sen ja sen pikkusisko.

Kuopuksena saa paljon. Nuorempa- na mahdollisesti katsottiin usein läpi sormien. Silti hyvä kasvatus opetti ja kantaa.

Olen kahdeksanlapsisen perheen toiseksi nuorin. Tietty perusturvallisuus tuli lapsena, kun oli kuusi isoveljeä.

Koskaan ei ollut kuollutta hetkeä. En ymmärrä niitä, joilla ei muka ole mitään tekemistä. Ehkä asemasta on seurannut halu erottua, miellyttää ja sovitella.

Omien lasten kohdalla olen miettinyt, että eroavuudet liittyvät enemmän luonne-eroihin kuin asettelmaan perheessä.

Esikoinen on joissakin asioissa vastuullisempi, itsekeskeisempi ja voimakastahtoisempi kuin kuopus, joka on miellyttämishaluinen, empaattinen ja sovitteleva. Molemmat lapset ovat luovia. Itse olen ainoa lapsi.

Voit käydä kommentoimassa juttua tai jatkamassa keskustelua Henki & elämä Facebook-sivulla.

Elämää ei sen vähempää!

Henki & elämä

Lilian Emilia otetaan Kristuksen omaksi ja kirkon jäsenyyteen. Jumala on luvannut pitää huolen omistaan. Hän ei meitä koskaan jätä. Voimme jättää Lilianinkin Jumalan huolenpitoon ja suojeluksen. Katse ristissä ja kädet ristissä, tiivistää Osmo Väättäin kastejuhlassa.

Ja pappi sai taas kahvia juodakseen

Millainen on peruspapin normipäivä? Henki & Elämä kulki Jyväskylän seurakunnan pastorin Osmo Väättäisen mukana yhden tuiki tavallisen sunnuntain.

JANNE KÖNÖNEN teksti
SAMI SAARENPÄÄ kuvat

- Jos menet surevan tai kuolevan luo pappina, olet menettänyt pelin. Sairaalaateologin viisaudesta tuli Osmo Väättäiselle eräänlainen ammatillinen elämänohje. Jäykistely on syytä jättää muille areenoille.
- Pönöttämällä ei tätä hommaa voi tehdä, tai voi, mutta lopputulos ei ole hyvä. Eikä pappeutta tarvitse korostaa. Ihmiset huomaavat jo

kauluksesta, millä asioilla liikutaan. Usein liikuntaa tulee liikaakin. Vaikka kesäsunnuntai ei olekaan kiireistä kiireisin päivä, Jyväskylän seurakunnan papeille ei ole vieras sellainenkaan urakka, jossa toimitetaan viisi - kuusi hautaan siunaamista yhden ainoan päivän aikana. Hyvä kysymys onkin, miten pappi sellaista jaksaa. Samana päivänä kun kaste, hautajaiset ja häät voivat vuorotella omituisessa elämän koko kirjon sekamelskassa.

- Tietty ammatillisuus pitää säilyttää. Ei voi ottaa edellisen tilaisuuden tunnelmia ja viedä niitä seuraavaan paikkaan. Kokemus auttaa, vaikka kyllä se välillä vaikeaa on.
- On opeteltava olemaan "hiljaisessa tilassa". Jos on vaikka itsetuhoisesti kuolleen nuoren hautajaisissa, tai pienen lapsen, on suuri kiusaus ruveta "lohduttelemaan" jotenkin. Parasta on vain olla hiljaa. Jossain määrin tunteekin toki saavat olla pelissä. "Itkeäkää itkevien

kanssa," Raamatussa sanotaan.

Ainakin toimittajalle kuudet hautajaiset olisivat liian kova oppikoulu papin päivään, joten työvuorolistalta on valittu kevyempi versio. Väättäisen odottaa puoliltpäivän Halsilan kirkon aulassa messuun tulijoita. Halsilan jumalanpalvelukseen tulee yllättävänkin paljon väkeä. On tietysti vanhoja ihmisiä, mutta myös perheitä ja riparileimoja hakevia nuoria. Jumalanpalveluksen synnin-

tunnustus lauletaan, Väättäisen kajauttaessa sen alttarilta ilmoille komeasti. Osaselitys tähän on se, että mies ryhtyi papiksi oltuaan kanttorina neljätoista vuotta.
- Poltin itseni piippuun siinä hommassa. Rupesi tuntumaan, ettei tässä ole kaikki. Taivuttelun jälkeen minut ohjattiin teologiseen tiedekuntaan ja ahdistus katosi sillä hetkellä. Väättäinen näyttääkin viihtyvän hommassaan. Messun jälkeen seurakuntalaiset kätellään ja juttu lentää.

Pastori Osmo Väättäin ei mene sinne minne itse tahtoo, vaan sinne minne Työnantaja vie. Loppujen lopuksi pappi itsekin on Jumalan kyydissä. Väättäin on kiireisenkin työpäivän keskellä ennen kaikkea oma rento itsensä, eikä papinpuvun taa piiloutuva saarnamies.

Riparilaisille Väättäin kuittaa medianäkyvyydestä. - Pääsitte kuivin. Siistit!

Normipäivän ensimmäiset kahvinsa pappi saa juodakseen Rasinrinteellä, jonne on syntynyt Reetta ja Andrei Puhakan esikoinen, rauhallinen ja söpö Lilian Emilia.

- Kyllä sen naamanväristä näkee, ettei lomat on lussittu, heittää kirkkoviervas papille.

Sunnuntaihin mahtuu kastejuhla Reetta ja Andrei Puhakan kodissa. Rasinrinteellä. Ennen kasteetta nuorenparin kanssa on käyty keskustelu, jossa on raotettu kasteen hengellistä merkitystä, kuultu kummien nimet ja tarkistettu heidän taustansa. Yksi kummi on tullut Ruotsista, ja viime hetken asti on ollut epäpäteisyyttä, onko hän Ruotsin kirkon jäsen. Jollei ole, siis minkään evankelisluterilaisen kirkon, kummiksi ei voi ryhtyä.

- Usein tulee ilmi, ettei kummi ole kirkon jäsen. Joskus kysellään, voiko olla vaikka "haltiakummi", eikä oikea.
- Hyvin ihmiset ymmärtävät kun asiallisesti selittää, ettei voi, sillä kummius on kristillinen tehtävä, johon edellytetään kirkkoon kuulamista, Väättäin kertoo.

Rasinrinteellä huokaistaan helpotuksesta, kun sukulinainen selvittää, että jäsenyys on, ja että kummiehdoilla on kummilapsia Ruotsissa jo entuudestaan muutama.

Sutkaukset ovat Väättäisen ominta lajia. Niillä hän maustaa työtä sopivissa saumoissa, varsinkin sosiaalisessa kanssakäymisissä seurakuntaväen kanssa. uulenheittotaito on perua Osmon kotoa Juankoski-Nilsin -akselilta Pohjois-Savosta. Siellä epävirallisuus on hyve, jopa ainoa käytännön mahdollisuus, mikäli aikoo tulla ihmisten kanssa toimeen. Juttu puree Keski-Suomessakin.

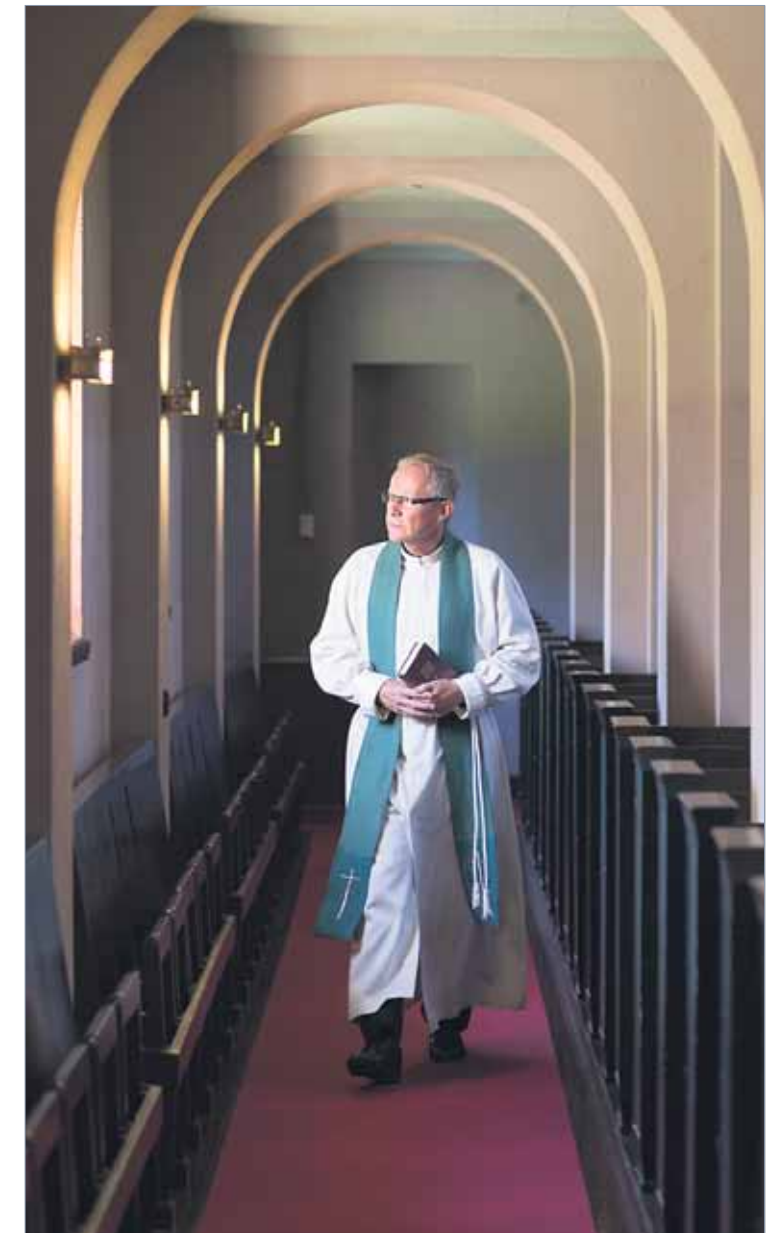
- Onko Ruotsissa yhtä hyvä keli kuin Suomessa? Väättäin utelee kummisedän suvulta.
- Ei ihan niin hyvä ole ollut kuin täällä, kuuluu vastaus.
- Jes, Suomi johtaa 1-0, Väättäin hehkuttaa.

Taulumäen messu päättää sunnuntain. Liturgina on kollega, jonka kanssa sakastissa sukeutu keskustelu päivän raamatunkohdasta.

- Rakastakaa vihollisia yli kaiken, siinä sanotaan, mutta sitten, että tehkää viholliselle hyvää, jotta kasaatte tulisia hiiliä hänen päälleen. Eikö ole ristiriita, että ensin pyydetään hyvää ja sitten halutaan kasata hiiliä, päivittelee Arto Kauppinen.

- Minä ymmärrän niin, että hyvää tehdessä sulatellaan toista lopettamaan viha. Eli kun teet hyvää, toinen alkaa vähitellen sulaa ja saattaa jopa sanoa, että eiköhän jo lopeteta tämä naurettava peli, pohtii Väättäin.

Messun jälkeen Väättäin hypää Audiinsa, mutta ei karauta kotiin. Riparin tavarat on kerättävä ensin.
- Voi mennä pitkään, ennen kuin pääsee nukkumaan. Ja huomenna aikaisin ylös ja nuorten kanssa Koi-vuniemeen.

Normipäivä päättyy Taulumäen kirkonkellojen kuminaan. Sen jälkeen on edessä riparitavarojen kokoaminen seuraavana päivänä alkava rippileiriä varten.

Laura Ylistö sai apua poikaystävänsä kuoleman käsittelemiseen Jyväskylän seurakunnan Keltinmäen alue seurakunnassa pidetyssä sururyhmässä. Vaikka tapaamiset olivat rankkoja, muuttui viha hiljalleen kaipaukseksi. Jyväskylän seurakunnassa itsekin työskentelevä Ylistö haluaisi perustaa nyt sururyhmän nuorille aikuisille.

Nuorten sururyhmä käynnistyy

PETRI KANANEN teksti

Jyväskylän seurakunnassa käynnistyy lokakuussa sururyhmä 14–17-vuotiaille tytöille ja pojille jotka ovat menettäneet jonkun läheisensä, esimerkiksi vanhemman, sisaruksen, isovanhemman tai hyvän ystävän. Sururyhmään voi tulla kun läheisen kuolemasta on kulunut vähintään 4–6 kuukautta. Aikuisille ja pienille lapsille on järjestetty sururyhmiä vuosittain, mutta nuorille ei ole ollut omaa ryhmää.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset:
Teresa Muhonen
050 549 7016
Johanna Matilainen
050 595 3945

Kun saa apua, sen haluaa laittaa eteenpäin

Kun läheisen kuolema lyö lujaa, surun voi käsitellä tai haudata. Laura Ylistö sai apua seurakunnan sururyhmästä. Nyt hänellä olisi voimia perustaa sururyhmä nuorille aikuisille.

PETRI KANANEN
teksti ja kuva

Kuolema ei aina varoita ennakoon. Eikä varoittanut jväskyläläistä **Laura Ylistöä**kään, 28, keväällä 2012. Ylistön poikaystävä kuoli, ja hänet haudattiin kotipaikkakunnalleen. Ylistö jäi yksin suremaan Jyväskylään.

Alkuvaiheen järkytyksen jälkeen Ylistö halusi käsitellä poikaystävänsä kuolemaa turvallisessa ympäristössä. Hän ilmoittautui viime lokakuussa Keltinmäen alue seurakunnassa käynnistyneeseen sururyhmään. Ryhmää vetivät diakonissa **Leena Häyrinen** ja aluekappalainen **Eivor Pitkänen**.

– Jos en olisi lähtenyt ryhmään, olisin haudannut surun.

Sururyhmään lähteminen ei ollut helppoa. Sinne mennessä Ylistö tiesi, että hän joutui puhumaan surustaan. Toisaalta oli tietty aika ja paikka, jossa voi puhua. Silti varsinkin tavallista parempina päivinä itsensä auki repiminen tuntui jo ennakoon raskaalle.

– Tiesin, että siellä ruoditaan sitä kamalaa asiaa. Joka kerta olin kuitenkin tyytyväinen, että lähdin.

Ylistön kanssa ryhmässä aloitti kuusi muutakin suruaan käsittelevää ihmistä. Yksi heistä jätti ryhmän. Ensimmäinen sururyhmän ko-

koontuminen oli vaikea – samoin toinen, jolloin puhuttiin oman läheisen hautajaisista.

– Kun tuli oma vuoro, niin tuli hyökyaalto. Piti vetää henkeä ja sukeltaa.

Sururyhmän keskivaiheessa Ylistö tunsii voimakkaita tunteita – kuten vihaa. Loppua kohden viha muuttui enemmänkin kaipaukseksi.

Viimeisellä kerralla sururyhmässä oli loppuhartaus, jossa sytytettiin kaksi kynttilää: toinen itselle ja toinen kuolleelle.

– Itselle sytytetty kynttilä oli merkkinä, että minä elän. Se oli sävyttävä ja puhutteleva hetki, koska kuoleman jälkeen ja sururyhmän aikana

oli tunne, että minäkin kuolin.

Toistenkin sururyhmäläisten tarinat liikuttivat Ylistöä. Hän kuitenkin oli järkeillyt ennen ryhmän käynnistymistä, ettei ota suruja itselleen ja ala valvomaan öitä niiden vuoksi.

– Toisten kertomukset kyllä avasivat ja antoivat tunteen, että kyllä tästä vielä selviää.

Sururyhmän vetäjien roolia Ylistö kiittää.

– Ilman heitä olisimme velloneet surussa ja voitotelleet. Ammattilaiset johdattivat keskustelua eteenpäin.

Elokuussa 2013 Ylistö ajattelee, että että kaikille ihmisille annetaan vastoinkäymisiä. Kun ne osaa käsi-

tellä, saa niistä eväitä elämäänsä, ja ne antavat ymmärrystä toisia saman kokeneita kohtaan.

Ylistö oli oman ryhmänsä nuorin osallistuja. Hän onkin miettinyt, millainen ryhmä olisi ollut, jos se olisi koostunut suunnilleen samanikäisistä, aikuisuuden alkuvaiheilla olevista ihmisistä. Hän haluaisikin perustaa sururyhmä myös nuorille aikuisille.

– Olisin valmis vetämään ryhmää, jos löytyisi sopiva pari. Kun saa apua, niin sen haluaa laittaa eteenpäin.

Kiinnostaako nuorten aikuisten sururyhmä?
laura.ylisto@evl.fi

Elämästä

Tässä työssä oppii elämään hetkessä

SIRPA KOIVISTO
teksti ja kuva

Olen **Pertti Suomalainen**, 54-vuotias palomies Jyväskylässä. Palomiehenä olen työskennellyt yli 30 vuotta. Kuulun siihen sukupolveen, joka on koulutautunut alalle työn kautta. Pääsin kesämieheksi Savelan silloiselle pääasemalle vuonna -80. Olin ollut kesälomantuuraajana aikaisemminkin. Pyörin nuorena paljon paloasemalla, sillä veljeni oli palomies. Pienestä pitäen olen tykännyt teknisistä laitteista ja toiminnasta.

Työ on ollut antoisaa, vaikka aika ajoin rankkaa. Palomiehen ammatti on arvostettu, ja saamme työssämme paljon kiitoksia, kun autamme

ihmisiä. Onhan tässä työssä kokenut kaikenlaista, voisi sanoa, että kaikki on nähty. Olen toiminut kättilönä, elvyttänyt loukkaantuneita, pelastanut ihmisiä jäistä, sammuttanut tulipaloja ja ollut pelastustehävissä kolaripaikoilla kymmeniä kertoja. Palomiehenä käy usein läpi kolme erilaista vaihetta: on nuoruuden intoa, kokemuksen tuomaa ällä ja tietoa, kunnes vuosien karttuessa toivoo, ettei mitään sattuisi. Onneksi kolareita ja tulipaloja on nykyään paljon vähemmän kuin ennen. Tässä työssä oppii elämään hetkessä.

Vapaa-ajalla harrastan paljon urheilua. Kunnosta huolehtiminen on tärkeää myös työn kannalta. Lasket-

telen, pelaan golfia, lenkkeilen, hiihdän, pyöräilen... Palomiesten urheilukisoissa olen ollut aktiivisesti mukana. 22 kertaa olen osallistunut palomiesten SM-golfiin ja laskettelukisoissa olen yleensä voittanut kultaa. Eetu-koiran kanssa teimme pitkiä lenkkejä lähes päivittäin. Valitettavasti Eetu kuoli tänä kesänä. Jouduimme lopettamaan sen sairastelun vuoksi. Se oli raskas paikka kokeneelle palomiehellekin.

Olen urheilullinen koko ikäni. Harrastan myös moottoripyöräilyä ja mökkeilyä. Matkustelen myös mielelläni. Minulla ei ole vapaa-ajan ongelmia. En voi ymmärtää, miten jotkut jaksavat kuluttaa aikaansa shoppailemalla ja pyörimällä kaupakeskuk-

sissa. Isot marketit ahdistavat minua. Elämme kulutusyhteiskunnassa, ja tavaraa on joka paikka täynnä. Aineellisesti asiat ovat hyvin, mutta silti ihmiset voivat pahoin.

Palomiesten eläkeikää nostettiin parikymmentä vuotta sitten 55 vuodesta reiluun 60:een. Eläkeikä ei ole realistinen. Tässä iässä on mahdollista siirtyä kenttätöistä päivätöihin, mutta sitten palkkakin putoaa huomattavasti, kun se ei muutenkaan ole kauhean suuri. Minullakin on ollut ongelmia selän kanssa ja olen välillä joutunut olemaan pitkään pois töistä. Eniten toivon, että pääsisin terveenä eläkkeelle. Sitten voisi rauhassa miettiä, mitä eläkepäivinä tekee.

Pertti Suomalainen

Työskennellyt palomiehenä yli 30 vuotta. Työ alkoi kesämiehenä Savelan pääasemalla.